

Sáng đi học, trưa về ăn cơm xong liền xách xích lô chèo. Đạp xích lô tới chợ rồi đi. Ăn cơm rồi đi lên xe đi tiếp. Tôi chỉ học buổi sáng, đạp xích lô tới trưa rồi sáng hôm sau luôn.

Tuần rồi, trên Tạp chí Thanh Niên, chúng ta có đọc làm quen với gương thành công đáng nể của một cậu bé bán thuốc lá ở Việt Nam trở thành một nhà khoa học tài danh ở Mỹ, Giáo sư - Tiến sĩ Trần Ngọc Nguyễn Thành. Trong buổi tái ngộ hôm nay, Trà Mi hân hạnh kể cho quý vị và các bạn nghe một câu chuyện xác đẽ đẽ khác, một thí sinh niên độ p xích lô ở Việt Nam biến thành một khoa học gia nghiên cứu vật lý nguyên tử ở Mỹ, Tiến sĩ Võ Tá Đắc.

Tiến sĩ Võ Tá Đắc lúc trẻ ở vùng Bataan (Philippines) trước khi sang Mỹ

Tiến sĩ Đắc hiện công tác tại Phòng thí nghiệm Quốc gia Los Alamos, một trong hai phòng thí nghiệm của Mỹ chuyên nghiên cứu chủ yếu về các loại vũ khí nguyên tử và là một trong các viện nghiên cứu đa ngành lớn nhất thế giới. Cậu bé đạp xích lô ở Việt Nam ngày nào giờ đây đã góp công nghiên cứu sáng chế ra những máy móc, thiết bị dò tìm nguyên tử đang được ứng dụng để ngăn ngừa các hình thức vận chuyển nguyên tử bất hợp pháp vào biên giới Hoa Kỳ.

Là con trưởng trong gia đình 11 anh chị em, năm lên 14 tuổi, cậu bé Võ Tá Đắc đã trở thành lao động chính trong nhà vì gia cảnh khó khăn. Ba cậu làm thợ nề, nhưng do bệnh tật nên bị mất sức lao động. Mẹ Đắc tỏ vẻ buồn chán suốt ngày qua ngày. Hàng ngày, sau giờ tan học, Đắc ăn vội cơm trưa rồi cuốc xích lô rong ruổi khắp phố thị. Tuy Hòa để kiếm tiền phụ cha mẹ nuôi 14 miệng ăn trong gia đình.

Tiến sĩ Đắc nhớ lại:

‘Sau biến cố năm 1975, lúc đó tôi còn rất nhỏ đang học trung học, nhưng vì nhà nghèo quá, nên cũng phải giúp gia đình. Sáng đi học, trưa về ăn cơm xong liền xách xích lô chèo. Đạp xích lô tới chợ rồi đi. Ăn cơm rồi đi lên xe đi tiếp. Tôi chỉ học buổi sáng, đạp xích lô tới trưa rồi sáng hôm sau luôn. Tôi đi đến đâu đạp xích lô bán xe ngựa. Hàng ngày nghe tiếng xe đồ thì tôi nhấc dép, chèo về nhà tắm rửa, thay quần áo đi học. Lúc đó tôi đâu có nghĩ gì học đâu, thỉnh thoảng khi rảnh, tôi ngồi trên xe xích lô và bài viết ra làm chút chút viết thôi. Thế đó, tôi học rất giỏi vì không có gì học.’

5 năm trôi đi dậm dậm mãi mãi ngẫm ngẫm trên chiếc xích lô đạp, vì cậu học hành của Đắc hoàn toàn sa sút, nên cậu đã không thi đại học. Năm 1981, ba Đắc cố xoay sở tìm cách cho cậu

theo một người bà con trong Nam đi vượt biên, và cũng từ đó, cuộc đời của bé nhập học ở bang sang một ngã rẽ mới. Thời gian trong trại tị nạn chỉ để chờ đợi ba cho đi định cư chính là giai đoạn buồn nhất của người vượt biên, khi chàng thanh niên lam lũ, cần kiệm chí phấn đấu, phải phải chịu đựng thân phận con đường hèn.

Tiễn sĩ Đốc cho biết:

“Vượt biên qua biển tôi nhớ, tôi cảm thấy như vậy là đây mình có cơ hội đi học, phát triển. Ngay lúc đó, tôi đã quyết định học hành cho thành tài. Còn học tiếng ở Việt Nam, tôi không dám có một chút gì vì đi nhập học ở đây, học hành sao được mà có một cơ hội cho thành công?”

Sau thời gian ở trại tị nạn, anh tiến bộ và được nhập học gia đình ở bang Iowa như con nuôi. Thành tích học tập của chàng trai nghèo ở Việt Nam bắt đầu tỏa sáng sau 1 năm rưỡi ở trại tị nạn trung học Mỹ.

Thông thường sinh viên ở Mỹ khi vào học phải trả học phí. Ngoài một số ít sinh viên xuất sắc nhận được học bổng, đa số phải vay từ các nguồn quỹ học bổng của chính phủ dành cho sinh viên. Thông thường, cuộc sống của nhập học ở bang Iowa tuy hòa thuận thời gian đầu học và cao học ở Mỹ không phải trả bất kỳ khoản tiền học phí nào, như vào thành tích lao động trí óc của anh. Năm học lớp 12, Đốc được giới thiệu nhập học thi khoa học cấp tiểu bang, mang lại cho cuộc sống của anh nghèo học bổng toàn phần cho suốt 4 năm học ở khoa vật lý trường đại học Iowa. Tiến sĩ nghiên cứu ở học, anh đi theo vào chương trình tiến sĩ chuyên ngành vật lý nguyên tử, và trong suốt thời gian cao học, anh liên tục nhận được các nguồn học bổng dành cho nghiên cứu sinh. Còn các khoản sinh hoạt phí khác anh trang trải từ thu nhập làm trợ giảng cho các vị giáo sư.

Tiễn sĩ Đốc cho biết những người đi vượt biên có được ở Mỹ đã khuyến khích ông thêm say mê học tập, nên ông đã không dừng lại ở tầm mức học đại học như đồng nghiệp ban đầu: *‘Mình đi học ráng học cho giỏi, lý thuyết như là phải mau ra trường để đi làm kiếm tiền giúp đỡ Việt Nam quê hương. Nhưng lúc học xong đại học, tôi nghĩ về sự nghiệp mình vẫn còn đi học tiếp được. Cho nên năm cuối đại học, tôi nộp đơn xin vào cao học. Tôi thấy vẫn đi học hành không khó lắm. Nếu mình chịu khó thì chuyện gì cũng vượt qua được hết. Mỹ là một đất nước tự do và có cơ hội để mọi người, ai có chí, thì có thể làm nên. Tôi nghĩ nếu không qua Mỹ mà còn ở Việt Nam thì giờ này chắc tôi cũng còn nhập học, không có cơ hội để phát triển thành tài. Nghĩa là phải có cơ hội nào đó để đi học cho người ta có dịp phát triển tài năng. Đi và về tôi, cơ hội để đi học là được qua Mỹ để rồi được phát triển được ở. Ở Mỹ này tôi thấy nếu mình chịu khó học sẽ có cơ hội để đi học và mình đi lên. Còn ở Việt Nam, dù cũng có, nhưng cơ hội không được như vậy.’*

Ai có nghĩ một nhà khoa học đang làm việc cho một phòng thí nghiệm nguyên tử thì người ở Mỹ xuất thân là một người nhập học ở bang Iowa. Đi vượt biên đã xảy ra với Tiến sĩ Võ Tá Đốc thì cũng có thể xảy ra với các bạn, nhất là các bạn trẻ nghèo khó ở Việt Nam, nếu các bạn quyết tâm phấn đấu, cần cù chịu khó học tập để thay đổi số phận của mình.

Tiến sĩ Đốc: *‘Một thông điệp tôi muốn nói với các bạn trẻ ở Việt Nam, nhất là các bạn nghèo, rằng nếu có ý chí sẽ vượt qua được những khó khăn. Nếu các bạn chịu khó đi học để đạt được mục đích nào đó cho riêng mình, cho cuộc sống của mình và ráng sống theo mục đích đó, thì sẽ thành*

cong.'

Cùng v i thông đ p c a ti n sĩ Đ c, T p chí Thanh Niên xin chúc các b n thành công và luôn s n sàng gi i thi u câu chuy n thành công c a các b n v i quý thính gi c a đài VOA k p n i trên th gi i. Quý thính gi mu n chia s nh ng câu chuy n thành công, xin email s phone v vietnamese@voanews.com

. Trà Mi mong đ c ghi nh n thêm nhi u g ng v t khó v n lên khác n a c a ng i Vi t b n ph ng đ g i t i các b n tr Vi t Nam.

T p chí Thanh Niên mong đ c đón ti p quý v và các b n trên làn sóng phát thanh c a đài VOA trong ch ng trình 10 gi t i th sáu và ch nh t h ng tu n cũng nh trên trang web voatiengviet.com, trong ph n Chuyên m c đ c bi t ngay trang chính. Trà Mi kính chào t m bi t quý thính gi .